

وزارت علوم در دولت سیزدهم ۳۰ اقدام تحولی در بخش‌های مختلف علمی، پژوهشی، آموزشی، اداری، مالی و فرهنگی انجام داده است.

این ۳۰ اقدام در کتابی با عنوان «راه نشان» وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گردآوری شده است.
پدیرش مسئولیت وزارت عتف در دولت شهید دکتر رئیسی با استمرار همه‌گیری ویروس کرونا و آموزش غیر حضوری در دانشگاه‌ها همزمان شد با تهیه و تزریق واکسن، کرونا مقرر شد که آموزش در دانشگاه‌ها به صورت حضوری انجام شود در طی دو سال و نیمی که آموزش غیرحضوری بود خیلی از زیر ساخت‌های رفاهی آسیب دیده بود و در دانشگاه‌های در حال توسعه، خوابگاه‌های خودگردان و خصوصی نیز تغییر کاربری داده بودند در نتیجه آموزش حضوری بسا محدودیت‌هایی مواجه بود که با تلاش‌های شبانه‌روزی مجددا آموزش حضوری آغاز و نهادینه شد.

بنا به نیاز کشور به تولید و فناوری و لزوم خلق ثروت و قدرت از دانش که موضوع فناوری در وزارت عتسف مورد توجه جدی قرار گرفت در بدو ورود وزیر علوم جدید در دولت شهید رئیسی، تأسیس این معاونت با چابک‌سازی دیگر بخش‌ها در وزارت عتف مدنظر قرار گرفت و در شش ماهه اول دولت شهید خدمت، دکتر رئیسی، مصوب و عملیاتی شد با تأسیس این معاونت پسا-ک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دارای مدیریت واحد شدند که نتیجه آن هماهنگی بیشتر و استفاده حداکثری از ظرفیت قانون جهش تولید دانش بنیان شد همه امور مربوط به فناوری‌های سخت و نرم به این معاونت ارجاع داده شد.

یکی از نیازهای اساسی شورای عالی، علوم، تحقیقات و فناوری وجود یک بازوی مالی برای حمایت از اجرای مصوبات شورای عتف بود با پیگیری‌های مجدانه دولت شهید خدمت دکتر رئیسی اساسنامه صندوق شورای عتف در جلسه ۸۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۸/۱۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب و در ۱۲ آذرماه سال ۱۴۰۲ توسط شهید جمهور توشیح و برای اجرا ابلاغ شد. این صندوق با هدف تجمیع و مدیریت منابع مالی حوزه پژوهش و فناوری در راستای توجه به اولیت‌ها و اولویت‌های علم و فناوری کشور مندرج در اسناد بالادستی تقویت مرجعیت و سرآمدی علمی جمهوری اسلامی ایران تأمین مالی اجرای طرح‌ها و پروژه‌های کلان ملی جریان‌ساز و تحول آفرین در حوزه علوم تحقیقات و فناوری و تأمین مالی در راستای هم افزایی بین دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات به منظور رفع نیازهای، علمی تحقیقاتی و فناوری تأسیس شده است.

در راستای تحقیقات نیاز محور سامانه نظام ایده‌ها و نیازها(نان) در ذیل مؤسسه استادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) تأسیس شد. براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و برنامه هفتم پیشرفت کشور تمامی صنایع، خصوصی دولتی و دستگاه‌های اجرایی مکلف هستند که نیازها و مسئله‌های تحقیقاتی خویش را در این سامانه ثبت کنند. به عبارت دیگر نیازهای نان به عنوان هم‌رسان ایده‌ها و نیاز با عرضه و تقاضا عمل می‌کند.

از آنجا که امکان دسترسی به مشاوران و

متخصصان برای صنایع مختلف اعم از خصوصی و دولتی نهاده‌ا و دستگاه‌های اجرایی ضروری است سامانه درگاه آشنایی با نخبران و آیندساران(دانا) طراحی و عملیاتی شد این سامانه برای همه افرادی که بروندادهای علمی و فنی دارند یک صفحه خانگی تشکیل داده و امکان دسترسی به آنها را مقدور می‌سازد. در راستای جذب نخبران مورد تأیید بنیاد ملی نخبران که دارای مدرک دکتری هستند آیین‌نامه جذب دانش‌آموختگان

رتسر برگزیده بنیاد ملی نخبران، طراحی تدوین و در شورای عالی انقلاب فرهنگی اجرایی شدند براساس این آیین‌نامه نخبران به سه روش مختلف می‌توانند به عنوان هیئت علمی جذب مؤسسات آموزشی و پژوهشی در کشور شوند.

از طریق رازینی با صنایع مختلف خصوصی و دولتی و اتاق بازرگانی بورس صنعت طراحی تدوین تصویب و عملیاتی شد اعلام نیاز شامل نوع، رشته رتبه مورد نظر و شرایط لازم توسط صنایع نهاده‌ا و همه دستگاه‌های اجرایی که متقاضی بورس، بودند در دفترچه کنکور ثبت شده و پذیرش انجام می‌شود.

طراحی، تدوین و تصویب انواع مختلف، بورس برای تأمین اعضهای هیئت علمی از نخبران در رشته‌های اولویت‌دار، از دیگر اقدامات در این بخش

گمانه‌زنی‌هایی مطرح بود که شاید این مراسم به دانشگاهی در شهری آرام‌تر منتقل شود تا از التهاب پایتخت کاسته گردد. اما آیت‌الله رئیسی، که

از محله نوغان مشهد تا مسند ریاست‌جمهوری با شجاعت و اخلاص راه پیموده، گفته بود: «دانشگاه تهران». وی آگاه بود که این مکان، قلب تپنده اندیشه و آموزش ایران است؛ جایی که برای شپیدن صدای ملت، باید در آن حضور یافت و با جوانان به گفت‌وگو نشست.

دانشجوی دانشگاه تهران هنوز شور آن روز را در خاطر دارد؛ می‌گوید: سالن آمفی‌تئاتر مملو از دانشجویان از هر طیف و اندیشه‌ای بود. همه در انتظار بودند تا ببینند رئیس‌جمهور چگونه با این فضای پرشور روبه‌رو خواهد شد.

جوانان ایران بود. که تجلی روح پرسشگر و پرشور در هنگامه‌ای که فضای سیاسی و اجتماعی کشور در تابلوم بود و ابرهای ابهام بر آسمان اندیشه سایه افکنده بود، همه نگاه‌ها به دانشگاه تهران معطوف شده بود؛ جایی که آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران، قرار بود حضور یابد.

تحریم‌ها در پی تشدید فشارهای اقتصادی و مالی بین‌المللی از طریق سازوکارهای درونی جامعه هدف است که معمولاً با هدف کاهش توانمندی‌های دولت در انجام وظایف اساسی خود و احتمالاً ایجاد شورش‌های اجتماعی صورت می‌گیرد.

تحریم‌های آمریکا از پنج مجرای مهم می‌تواند اقتصاد کشور را متاثر سازد؛ مجرای نخست مشکل‌تر شدن فروش و بازاریابی محصولات است. زیرا مشتریان بزرگ ترجیح می‌دهند از ایالات‌متحده با مشکل مواجه نشوند. مسیر دوم، دشوار شدن انتقال وجوه حاصل از فروش محصولات است. اقتصاد امروز جهان، اتکای غیرقابل‌انکاری به شبکه بانکی دارد و بانک‌های بزرگی که می‌توانند مبادلات چندصد ملیون دلاری را به راحتی هدایت کنند عمدتاً با نهادهای مالی ایالاتی متحده ارتباطات گسترده‌ای دارند. کاپوس قطع دسترسی به دلار و جریمه‌های سنگین خزانه‌داری آمریکا اینن بانک‌ها را از همکاری با ایران باز می‌دارد.

مسیر سوم، محدود شدن سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت و خدمات کشور است. نهایتاً مسیر چهارم، مشکل شدن جذب فناوری‌های مورد نیاز صنعت است زیرا اغلب فعالیت‌های فناورانه صنعت به خرید لایسنس‌های گوناگون و هماهنگی‌نیی فناوران خارجی نیازمند است و این تعاملت به دلایلی که در بندهای قبل گفته شد، دشوار گردیده است. اما از همه مهم‌تر تأثیر شناختی تحریم‌هاست که رهبر انقلاب از آن به عنوان «جریان تحریف» یاد کردند و متذکر شدند:

دانشگاه

Daneshgah@Kayhan.ir

اشتغال فراهم شده است. در این دوره تلاش شد با طراحی برنامه‌های جدید و توسعه برنامه‌های موجود سطح اشتغال‌پذیری در آموزش عالی منطبق با تحولات روز ارتقا یابد.

احداث استودیوی مدرن وزارت عتف استودیوی مدرن وزارت عتف کشور و ارائه خدمات به مردم

خویش تلاش تأسیس شد تا اقدامات تحولی در صف و ستاد وزارت توسط مسؤول مربوطه با استفاده از فلیه‌های کوتاه اطلاع‌رسانی شود ضمناً از ظرفیت این استودیو برای پخش برنامه‌های وزارت عتف توسط صداوسیما نیز استفاده خواهد شد.

اعتراضات دانشجویی پاییز ۱۴۰۱ نیز بخشی از وقت و انرژی مدیریت وزارت عتف را به خود اختصاص داد، به نحو مطلوب مدیریت شد. از بدو پیروزی انقلاب اسلامی ایران تا آغاز فعالیت دولت مردمی سیزدهم، تعداد ۱۰۱ نشریه وزارت علوم تحقیقات و فناوری در پایگاه استادی اسکوپوس نمایه شده بود. در حالی که از ابتدای دولت مردمی سیزدهم حدود سه سال تعداد ۷۲ نشریه به تعداد فوق اضافه شد و مجموعاً ۱۷۲ نشریه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در پایگاه استادی اسکوپوس نمایه شده بود. در حالی که از ابتدای دولت مردمی سیزدهم حدود سه سال تعداد ۷۲ نشریه به تعداد فوق اضافه شد و مجموعاً ۱۷۲ نشریه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در پایگاه استادی اسکوپوس نمایه شده است.تعداد نشریات نمایه‌شده در پایگاه نشریات با دسترسی آزاد (دوآج) به ۸۹۰ نشریه

ارزش‌مدار برای نمایه و نمایانی ثبت اختراعات و راز نوشته‌های ملی بین‌المللی تأسیس شد، این سامانه به عنوان هم‌رسان برای افراد ذی‌فن با صنایع عمل خواهد کرد و برای ثبت اختراعات و راز نوشته‌ها، مشتری و خریدار معرفی خواهد کرد. در راستای ایجاد انگیزه برای تلاش حداکثری منابع استانی و افزایش بهره‌وری دستورالعمل‌های اعطاء شصت (۶۰) پایه تشویقی برای اعضای هیئت علمی و باوران علمی (کارکنان)، طراحی، تدوین و در مراجع ذی‌صلاح تصویب و اجرا شد تشویقی اعضای هیئت علمی در آیین‌نامه تکلیفی قانون جهش تولید دانش‌بنیان قرار گرفت و تبدیل به قانون مجلس شورای اسلامی شد.

دستورالعمل انتخاب دانشجویان سرآمد طراحی، تدوین تصویب و اجرا شد. آموزش مهارت

محور و دانشگاه ملی مهارتیکی از انتقاداتی که به فرآیند آموزش در آموزش عالی کشور می‌شود نظری بودن آموزش‌های دانشگاهی است، به همین دلیل مهارت محور کردن آموزش‌های دانشگاهی یکی از برنامه‌های این دوره از وزارت بود. براساس این حکم وزارت عتف با همکاری وزارت بهداشت مکلف شدند آیین‌نامه مهارت محور کردن آموزش را تهیه کنند و به تصویب هیئت دولت برسانند.

طرح ملی آموزش برای اشتغال دانش‌آموختگان(بابه) تدوین شد در خرداد ماه سال ۱۴۰۳ در جلسه هیئت وزیران به تصویب رسید، به این طرح زمینه لازم برای همگام‌سازی آموزش‌ها با تحولات صنایع از طریق ایجاد فرصت حضور دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها در عرصه‌های واقعی

بود. همچنین مجوزهای لازم برای جایگزینی خدمت مقدس سربازی به صورت امریه پسادکتری اخذ شد. سامانه جذب تران اقتصادی نوین(جان) در مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) هم با مدیریت سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران تأسیس شد.

طرح‌های تور، فناوری دستیار، فناوری امریه فناوری و پسادکتری فناوری اجرایی و عملیاتی شد. این طرح‌ها منجر به رونق فعالیت‌های کارشناسی هسته‌های فناوری و شرکت‌های دانش بنیان شده است. بسترسازی لازم برای تردد و تعامل دانشجویان انجمن‌های علمی دانشجویی به داخل هسته‌های فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری انجام شد.

سامانه صنعت دارایی‌های فکری هدفمند و

روزی که خادم‌الرضا به قلب دانشجویان آمد...

مسائل اقتصادی سخن گفت، از نقدهایی که بر دولت وارد بود و از امیدیی که به همت جوانان برای ساختن آینده‌ای روشن شده بود. هنگامی که دانشجویی با صدایی رسا پرسید: «چرا مشکلات همچنان پابرجاست؟»، وی تأمل کرد، نگاهی پرهمر به او افکند و گفت: سخت‌تر از می‌فهمم، ما در تلاشیم، اما این راه دشوار است. شما نیز همراه ما باشید... سالن از کف‌زدن‌های پرشور به لرزه درآمد.

اما لحظه‌ای که آن روز را جوادانه ساخت، نه در سخنان بود و نه در پرسش‌ها. در گوشه سالن، بانوی معلولی ایستاده بود. فاطمه کیانی، دانشجوی دکتری اقتصاد، با پایی که از درد رنج می‌برد، نامه‌ای در دست داشت، نامه‌ای سرشار از

کند و تحریم‌ها را خنثی کند.» و در همان دیدار اضافه کردند: «امید بنده فقط همین شما جوان‌ها هستید».

سخنرانی معظم‌له در ابتدای خرداد ۱۳۹۸ برای دریافت چگونگی ورود و نقش‌آفرینی جوانان در حرکت عظیم ملت ایران بسیار مهم است، آنجا که می‌فرمایند: «این تمرکز، این ایجاد برنامه کار، پیدا کردن راهکار، ارائه راهکار، برنامه‌ریزی، به‌عهده چه کسی است؟

این به‌عهده جریان‌های حلقه‌های میانی است. این، نه به‌عهده رهبری است، نه به‌عهده دولت است، نه به‌عهده دستگاه‌های دیگر است؛ [بلکه] به‌عهده مجموعه‌هایی از خود ملت است که خوشبختانه امروز ما این را کم هم نداریم، ما نخبه‌های فکری در زمینه‌های گوناگون مورد نیاز در میان جوانان، در میان مسئولین خودمان

صفحه ۷

پنجشنبه اول خرداد ۱۴۰۴

۲۴ ذی‌القعدة ۱۴۴۶ – شماره ۲۳۸۶۴

رسیده است که تا قبل از دولت شهید دکتر رئیسی تعداد ۱۰۰ نشریه در پایگاه دوآج نمایه شده بود. از این بین ۴۴۰ نشریه فارسی‌زبان موفق به اخذ نمایه شده‌اند و رتبه ایران از ۹ به ۶ در دنیا ارتقا یافته است.

زبان فارسی نیز بین ۸۹ زبان علمی دنیا از رتبه ۱۱ به ۹ ارتقاء یافته است. به اعضای هیئت علمی جدیدالاستخدام در پنج سال گذشته استادان ممتاز دانشمندان یک درصد و دو درصد بین‌المللی در سال ۱۴۰۲ پژوهانه ویژه پرداخت شد. ایجاد و تدوین ۱۵ رشته ویژه بانوان ابلاغ شد. برای نخستین‌بار ردیف اعتباری یک و نیم همت برای امور فرهنگی دانشگاه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته شد. در قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ ردیف اعتباری پانصد میلیارد تومانی برای احداث خوابگاه‌های متاهلی در نظر گرفته شد. ردیف اعتباری یکصد میلیارد تومانی در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ برای حمایت از دانشمندان یک درصد ملی و بین‌المللی در نظر گرفته شد. ردیف اعتباری دویست میلیارد تومانی در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ برای حمایت از دانشگاه‌های برتر در نظر گرفته شد. ردیف اعتباری دویست میلیارد تومانی برای حمایت از فناوری در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته شد. طرح سرمد سراهای مهارت‌آموزی دانشجویان برای غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان در فضاهای خوابگاهی از طریق مهارت افزایی اجرایی شد.

طرح تعالی‌منش استادی(مهارت‌های ناب شاگرد پروری) برای ارتقای دانش و مهارت شاگردپروری و جان‌شین‌پروری برای امتداد اجرایی شد. سامانه فعالیت‌های فرهنگی(فرما- فرهنگ نما) نیز در بخش فرهنگی افتتاح شد. طرح روشن‌شا برای هم‌اندیشی فناورانه دبیران اتحادیه‌ها و انجمن‌های علمی دانشجویی کشور و معرفی انجمن‌های علمی و دانشجویی کانو‌های فرهنگی و هسته‌های اجرا شد. پرداخت هزینه غذای تمام دانشجویان نیازمند، پرداخت وام برای تمام دانشجویان متقاضی واجد شرایط، پنج برابر کردن وام ودیعه مسکن هم در دولت سیزدهم اجرایی شد.

بورس صنعت و مشاغل و ایجاد شغل برای جوانان تحصیل کرده، اجرایی‌سازی بورس خارج از کشور برای رشته‌های هنر در راستای تأمین اعضای هیئت علمی از دیگر عملکرد وزارت علوم دولت سیزدهم بوده است. با شروع دولت سیزدهم موضوع تحول دیجیتال و حرکت به سمت آموزش عالی هوشمند و توسعه سامانه‌ها و سکوهای هوشمند از اولویت‌های کاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفت توسعه خدمات الکترونیک و سکوهای هوشمند خدمات نیازمند ارتقای زیرساخت‌ها به منظور حصول اطمینان از پایداری در دسترس و امن بودن سامانه‌ها و سرویس‌های ارائه شده است. در همین راستا از دی ماه ۱۴۰۰ تاکنون پروژه‌ها و اقدامات ماندگاری در راستای توسعه زیرساخت و تجهیزات مرکز داده در کنار اعمال برخی سیاست‌ها و افزایش سطح دانش سازمانی در حوزه امنیت فناوری اطلاعات انجام شده است.

از پایان سفرهای استانی، نشست برای شنیدن کامل سخنانش ترتیب دهند. اما سفرهای ایشان، از نشست‌های سیستان تا قلعه‌های کردستان، آکنده از خدمت بی‌وقفه به مردم بود. فاطمه منتظر ماند، نه با یاس، بلکه با ایمانی راسخ به مردی که قلبش برای ملت می‌تپید. تا اینکه در سی‌ام اردیبهشت

براساس اسلام، سالار زندگی جامعه، خود مردمند؛ مردم‌سالاری یعنی این؛ این معنای مردم‌سالاری اسلامی است. بسجج در همه عرصه‌ها مظهر مردم‌سالاری دینی و مردم‌سالاری اسلامی است، اگر چنانچه بسجج وارد اقتصاد بشود، اقتصاد می‌شود مردم‌سالار؛ همین که آقایان اینجا الان اظهار کردند و کاملاً درست است. این اقتصاد مطلوبی که ما عرض کردیم، اگر بتوانند از قوت و قدرت بسجج استفاده کنند، می‌شود اقتصاد مقاومتی مردم‌سالار؛ در علم همین‌چور است، در پیشرفت‌های گوناگون اجتماعی همین‌چور است، در سیاست همین‌چور است؛ مظهر مردم‌سالاری دینی، بسجج است.»

خوشبختانه بسجج علاوه بر گسترش عمودی در مناطق جغرافیایی مختلف گسترش افقی مناسبی در اصناف دارد و به کمک آن می‌توان استفاده از مهارت‌های مقابله بسا تحریم را به یکدیگر متصل کرد. به عنوان مثال: ایجاد همکاری بین بسجج کارگری، بسجج مهندسن، بسجج دانشجویی و بسجج اساتید موجب خواهد شد که نیازهای فناورانه صنعت روان‌تر به دانشگاه منتقل شود و با فعالیت متراکم اساتید بسججی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی پاسخ داده شود. بسجج حقوقدانان تعدادی از مشاوران ذی‌صلاح در عرصه تجارت و حقوق بین‌المللی را شناسایی کند و آموزش‌ها و اطلاعات لازم در ارتباط با دعای تحریمی را در اختیار آن‌ها قرار دهد. این کار باعث می‌شود که واحدهای کوچک و بزرگ اقتصادی در مواجهه با شرایط جدید سرگردان نشوند و بتوانند از طریق دستگاه‌های قضائی کشورهای میزبان، احقاق حق کنند. همچنین

امیرحسین رهبر
استادیار دانشگاه حسین سبنا